

رباتی که در آزمون پزشکی قبول شد!

سیده زهرا نهاردانی*

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / ۱۳۹۷؛ ۱۸(۲): ۸ تا ۹

سردبیر محترم مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی

این ربات نه فقط قبول شد که حتی ۹۶ نمره بالاتر از نمره‌ای که نیاز بود کسب کرد!! این خبر را در مطب دندان پزشکی از روزنامه ایران در روز اول آذر ماه ۱۳۹۶ خواندم(۱)؛ در ادامه نوشته بود این ربات قادر است به درستی بیماری‌ها را تشخیص دهد و برای آنها داروی مفید تجویز کند و همچنین پیش‌بینی کرده بود که تا سال ۲۰۲۵ یعنی تنها ۷ سال دیگر ربات‌ها جای پزشکان را در جهان می‌گیرند. پس با این حساب ورودی‌های امسال دانشجویان پزشکی که حداقل قریب به چهار سال زحمت کشیدند برای قبولی در کنکور و قرار هست حداقل چندین سال هم در دانشکده‌های پزشکی زحمت بکشند رقیبان قدری چون جناب ربات خان دارند که باید حسابی با آنها دست و پنجه نرم کنند.

با خواندن عبارات خبر، به جای همه آنها دلم فرو ریخت. به عنوان دانشجوی دکتری آموزش پزشکی که سعی کرده‌ام هر جایی که هستم به رسالت رشته‌ام فکر کنم و این که چطور می‌شود آموزش پزشکی را در پرتو آموزش‌های نوین توانمند کرد این مسأله قابل هضم نبود. خودم را تصور کردم در مطب دندان پزشکی که یک ربات اداره می‌کند، وقتی با دقت دندانم را شکل می‌دهد و یا کودکم را برای معاینه به مطب پزشک اطفال برده‌ام و ربات خیلی دقیق به معاینه می‌پردازد و من دلم برای برق چشم‌های مهربان دکتر اطفال پسرم تنگ می‌شود و به این نتیجه می‌رسم پزشکی فقط تشخیص بیماری و تجویز دارو نیست. اصلاً اسم این ربات‌ها را نمی‌شود پزشک گذاشت، مگر نه این که سازمان جهانی بهداشت ابعاد اجتماعی و روانی و معنوی را به بعد جسمانی سلامت وارد کرده است، مگر نه این که بیمار فقط با درمان بعد جسمانی بهبود نمی‌یابد، مگر نه این که بیشتر بیماران خواهان توجه‌های روانی و معنوی از پزشک خود هستند.

مسئله رباتیک پزشکی، از تکنولوژی‌های تأثیرگذار در حوزه پزشکی هست که با توجه به جدید بودن آن جای تحقیق و توسعه در کشورمان را دارد، ربات‌های پزشکی با پیشینه ۱۵ ساله، حاصل همکاری کارشناسان رباتیک و جامعه پزشکی تحولی بزرگ در تاریخ پزشکی با دقت و سرعت در فرایند درمان را رقم زده‌اند. با توجه به این که این تکنولوژی جدید است و تنوع بالایی دارد جامعه پزشکی ناگزیر از پذیرش آن است، مسلماً اگر همگام به جامعه جهانی پیش‌نرویم راهی جز فنا نخواهیم داشت، اما پارادایم‌های رشته پزشکی منطبق با این دگرگونی‌های اساسی نیست و هنوز روی همان اصولی که از متون کشورهای پیشرو بدون بومی استفاده کرده، پایبند است.

به هر حال، موضوع پزشکی حفظ و ارتقای سلامت انسان است. انسان شامل جسم و روح است و هر مداخله درمانی

* نویسنده مسؤل: سیده زهرا نهاردانی، دانشجوی دکتری آموزش پزشکی، گروه آموزش پزشکی، مرکز تحقیقات آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.
zahra_nahardani@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله: ۹۶/۷/۱۵، تاریخ پذیرش: ۹۶/۷/۲۶

جسم بر روح و روان آدمی نیز تأثیرگذار خواهد بود. پزشکی که به این موضوع توجه نکند، با یک ربات که آزمایش‌های بیمار را تفسیر می‌کند، تفاوتی ندارد و حتی ممکن است خطاپذیرتر هم باشد. پیشرفت‌های شگرف تکنولوژیک در تشخیص و درمان، باعث شده بیماری به‌جای بیمار در کانون توجه پزشکان قرار گیرد. این تأکید بر بیماری موجب بی‌توجهی به زمینه اجتماعی، فرهنگی و انسانی فرد بیمار شده‌است و همین امر زمینه‌ساز بی‌توجهی به نیازهای معنوی بیماران می‌شود.

مسئله‌ای که باید از حالا درباره آن بیاندیشیم این است آیا زمان آن رسیده که آموزش پزشکی را متحول کرده و سعی کنیم به جای تأکید بر بیماری‌ها و درمان آنها که ربات‌ها بسیار بهتر از انسان انجام می‌دهند به پزشکان آینده راه و رسم خوب طبابت کردن را بیاموزیم؟ شاید واقعا وقت آن رسیده معنویت در آموزش پزشکی را از مقوله سلیقه خارج کرده و به آن از منظر علمی بنگریم. مسئله‌ای که سال‌هاست کشورهای دیگر خیلی جدی به آن می‌پردازند و در آموزش پزشکی ما از منظر تفنن به آن نگریسته می‌شود.

منبع:

1. Iran newspaper.2017. 22.11